

# A M V O N U L U

FOIA BASERICESCA

pentru elaborate din sfer'a elocintiei sacre.

Pest'a 1—15 Martiu 1868.

Nr. 5.

Anulu I.

Ese de doue ori pe luna ; pretiulu de prenumeratione pentru Austri'a 4 fl. v. a. pe anu 2 fl. v. a. pe diumetate de anu ; éra pentru Romani'a I galb. pe anulu intregu. Prenumera tiunile se facu la redactoriulu in Oradea-maro (Grosswardein) in Ungari'a.

## Dominec'a III. din Paresime.

*Predica.*

(din scriptele repausatului **Luc'a Popu Munténu.**)

Despre reutatea peccatului.

„Acest'a a portatu peccatelo nostre si a suferitu doreri pentru noi, a fostu ranitu pentru peccatelo nostre si a patimitu pentru foradelegile nostre. (Isaia LIII. 4.)

Ore putere-ati crede J. A. ! deca nu ne ar invetiá ens'asi credinti'a, si nu ne-ar aratá S. scriptura, cá celu nevinovatu, pentru celu vinovatu, celu dreptu pentru celu nedreptu, celu santu pentru celu peccatosu se fia pedopsitu, se fia batutu, maltratatu, si in urma dusu la morte?! . Si totusi e asiá ! dreptulu, nevinovatul, santulu patimesce pentru peccatelo lumii. „*Éca mnelulu lui Ddieu, celu ce redica peccatelo lumii!*“ vestesce premergatoriulu Joanu farisciloru si carturariloru, botezandu poporulu in ap'a Jordanului. Éca acel'a despre care fu scrisu in lege, in psalmi si in profeti. Éca mnelulu pentru uevinovat'i'a si pentru blandeti'a sa ; éca mnlulu pentrá umilinti'a si pentru ascultarea sa ; éca mnelulu lui Ddieu, care dela densulu ni s'a daruitu, si éراسi lui i s'a daruitu si s'a sierfitu.

J. A. ! Sant'a cruce, care o pune astadi baseric'a spre inchinatiune si onorare, ne aduce aminte de mnelulu lui Ddieu, de Isusu Christosu, carele intrupandu-se din prea curat'a fetiora Mari'a, a primitu asuprasi peccatelo nostre, si s'a supusu suferintieloru celoru mai amare, ca facundu destulu dereptatii vetemate alui Ddieu pentru noi, se ne scape de peritiunea eterna.

Dominec'a de astadi, in care onoram cu inchinatiune s. cruce, ca semnulu rescumpararii nostre, mi intinde o ocasiune binevenita, *a ve cuventá despre reutatea peccatului*, care pre Ddieu lu mania, lu aprinde spre resbuare si pedepsa, si lu silescé la patimele cele mai grele si la morte sangerosa. Fiti cu luare a minte !

Nimene nu se va îndoi despre acést'a, pecatulu votema pre Ddieu, pentruca pecatulu e o calcare a legii divine. Deca cineva cunoscce legea data de unu pamenténu, sî o calca, legislatoriulu cu dreptu se supera sî pedepsesce pre peccatosu; dara legislatoriulu mare, Ddieu se nu se supere, se nu pedepsesca, in vedere la inaltîmea, la atotpotinti'a sa, sî la micîmea, la nemernici'a calcatoriului de lege?! Ddieu e atotpotintele, atotsciutoriulu, datatoriulu legii, — sî calcatoriulu, urgisitoriulu ei cutezatoriu e omulu, celu mai debîlu, celu mai netrebuitu. Ce cutezare orba, ce reutate! a se redicá unu verme, sî a scupá in faci'a creatiunii întiepte!? — Ne inspaimentâmu, ne cutremurâmu, candu ne aducemu aminte cumca augerii, fiintiele cele mai frumose sî mai curate ale lui Ddieu s'au contrivîtu lui sî au cutezatu a grai: „*ne vomu sui de asupra noriloru sî vomu fi asemene lui Ddieu.*“ (Isaia XIV. 14.) ne minunâmu sî cu totii ne înfiorâmu de atât'a îndroznola éra de omulu celu ticalosu, pre care lu-umesce Ddieu putrediune sî verme (Jobu XXV. 6!) se nu ne inspaimentâmu, se nu ne înfiorâmu, cà lucra cu asemene fapta, cunoscundu legea sî calcandu-o, facundu peccatulu sî ne îndreptandu-se, „*contrastandu-i sî alergandu inaintea lui cu ocará sî cu cerbicia grosa.*“ (Jobu XV. 25. 26.) Pro Cainu, dupace ucise pre fratele seu Abelu, lu întrebá Ddieu: „*Unde e fratele teu?*“?! éra elu respunse cu mare nerosînare: „*Nu sciu! au dora eu sum pazitoriu fratelui mieu?*“ (Genes. IV. 9.) La aceste insemna S. Irineu: „*A fostu reu a ucide pre fratele seu, cu multu mai rea a fostu inse acea neronasînare, a respunde asiá lui Ddieu, ca si candu l'ar poté insielá pre densulu, si chiaru pentrú acea atrase'asuprasi blasphemulu lui Ddieu, pentruca nu s'a temutu de densulu. Si ore nu lucra si peccatosulu chiaru asiá, candu se inprotivesce mandatului lui Ddieu celui prea santu, prea inaltu sî prea infricosiatu; urgisesce marirea lui sî lu desonoreza pre elu, care in totu loculu e de facia.*“ Lucru chiaru, adevéru lamuritu, cà peccatulu cu atât'a o mai mare, cu câtu Ddieu totu de una sî in totu loculu o de facia, privindu cu ochii sei pana comitemu peccatulu sî întrebandu: „*Unde e fratele teu?*“ Da peccatosule! unde e sufletulu teu, ce l'ai uoisu prin foradelege? ...

Matatia preotulu, dupace demandase Antioeu, ca se se inchine toti jidovii idoliloru elini, a esîtu in cetatea Modînu, sî mustrá sî sfatuia pre jidovi, ca se remana lenga cultulu adevoratu alu lui Ddieu; dara nu finise cuventarea sa, díce S. scriptura (Macav. II. 23.), candu unu jidovu, mergundu inaintea ochiloru lui la altariu, a inceputu a sierfi idoliloru; sî atunci preotulu, aprinsu de zelulu seu santu, alergá dupa densulu sî in midiloculu altariului lu strapunse cu sabi'a sa. — Cu câtu mai vertosu dara J. A.! ace'l'a, pre care tote poterile ceresci lu-marescu, sî-i servescu, inaintea carui domnitorii lumii se inchina, sî toto crangurile ceriului se cutromura, se nu se interite, se nu osendesca cu mai nespusa mania, se nu se repeda spre misielulu peccatosu, care inaintea ochiloru lui nu se rosîna a calcá legea sa santa?! Éca bolt'a ceriului sî tote crangurile lui, adunculu sî pa-

mentulu sî tote, ce sunt in universu se cutremura sî se infiora de faci'a lui, si numai meserulu omu nu inceta, de la pecatu sî nu se rosîneza de faci'a lui Ddieu! — Nu voiesci se cunosci nici acuma, pecatosule! greutatea pecatului? —

Privesce dar acum la pedeps'a mare, cu care se resbuna Ddieu asupra celoru cari cuteza a calcá legile lui.

Reutatea pecatului se socotese dupa marimea pedepsei, cu carea se atinge, cà-ci „*dupa mesur'a pecatului se fia sî pedeps'a*“ a mandatu insusi Ddieu in legea vechia (Deuter. XV. 2.) Deci sî voi J. A.! judecati din urg'i'a, cu carea se pedepsese pecatulu greutatea sî reutatea lui. Ddieu uresce, sî pedepsese cumplitu pre cei pecatosi. „*Urit'a pre cei pecatosi, sî celoru necredintiosi va resplati isbenda.*“ (Siracu XII. 4.) „*Urit'ai pre toti cei ce facu foradelege, pedepsivei pre toti cei ce graiescu mintiuna*“ (V. 5.); sî i uresce intru atâ'ta, încâtu nu va se se mai impace cu densii: „*Cà acolo i am uritu pre ei pentru reutatile scorniriloru lor; din cas'a mea i voui scote pre ei; nu voui mai adauge a-i iubi pre densii.*“ (Osea IX. 15.)

Sî ve rogu, spuneti-mi, ore de candu sta lumea acést'a, impacatu-s'a vre odata Ddieu cu pecatulu? Ore iertat'a Ddieu vre odata pre pecatosu, deca acést'a nu s'a intorsu de la pecatulu seu sî nu s'a pocaitu? Nu! — Ddieu in veci nu se va impacá, in veci nu va iertá, ci in veci va pedepsi in iadu pre pecatosii cerbicosi. Jadulu o dara loculu, unde Ddieu va osendí greutatea pecatului in vecii veciloru. — Oh! vai voue pecatosiloru! Nu vedeti, cà tote potéřile naturei stau gat'a spre osend'a sî spre pedeps'a pecatelorvostre?! „*Foculu si grandinea, fometea si mortea, tote aceste stau gat'a spre resbunare; dintii fereloru, scorpiele, sierpii si sabi'a isbenditoria; tote sunt gatite, ca se pierdia pre cei necredintiosi*“ (Siracu XXIX. 35. 36.) Inse tote relele de pe lumea acést'a sunt numai o umbra pe lenga pedepsele, cari i ascepta pre pecatosi in iadu. — „*Cà-ci acolo, graiesce S. P. Laurentiu Justinianu, e focu nestinsu, o plangere fora incetare sî lacremare amara; acolo e intunoreculu celu infricosiatu, acolo privirea draciloru uriti si spurcati; acolo e desperarea fora mantuire, acolo torture fora mangaiare, acolo judecat'a fora compatimire si fora iertare, acolo mani'a judecatorului pururea si fora incetare mustrandu. Pentru pecatu totu ceriulu s'a turburatu pentru pecatu angerii in iadu s'au surpatu, pentru pecatu stramosii nostri s'au alungatu din raiu, pentru pecatu a venitu potopulu (diluviulu) peste totu pamentulu, pentru pecatu Sodoma si Gomora si totu tienutulu loru s'a pustiitu (devastatu) prin focu, pentru pecatu a peritu Faraonu cu tota ostea sa in valurile marii, pentru pecatu fusera dusi in sclavia sî pedepsiti fiii lui Israilu.*“

Sî acum deca nu voiti a cunosce J. A.! neci din pedepse ca aceste eterno sî nespuse, reutatea pecatului, priviti atunci ve rogu la s. cruce, sî ve aduceti a minte de patimelo sî mortea, ce a suferitu Fiiulu lui Ddieu pentru pecatele lumii. Aducotive a minte de suferintiele lui sufletesci din muntele oliveloru cum cadiu cu faci'a la pamentu, cum se luptá cu mortea,

cum se stracuran sudori de sange pe faci'a lui; cã-ci cautã la peccatele multe sî grele, la peccatele noastre, ce orau gramadite pe umerii sei; cautã la dreptatea lui Ddieu, a Parintelui seu, care poftea o indestulire, o sierfã atatu de mare pentru peccatele lumii; sî éراسi cautã la moartea, ce trebuia se o sufera pentru stergorca acestoru peccate. Reçugetati acum, cum fu Cristosu datu in manele dusmaniloru sei, cum fu dusu la archierei si la Pilatu, cum fu scupitu, palmitu, batutu cu scutece pana la morte, incununatu cu cununa de spini, cum fu judecatu la morte, cum trebui se iea crucea grea sî se-o porte pe umerii sei raniti pana la Golgota, unde in urma fu restignitu intre torniute atãtu de cumplite, incãtu sorele si-ascuuse cu groza faci'a sa sî se despicara stencele de dorere. Sî pentru ce atãte suferintie?! „Ddieu l'a datu pre elu pentru peccatele noastre.“ (Is. L. 12.) „Pentru foradelegile poporului meu s'a adusu la morte.“ (Ib. LIII. 8.) Oh ce mare reu pote fi dara peccatulu, care lu mania, lu intarita sî lu aprinde pre Ddieu la o resbunare ca acést'a, incãtu nu ierta neci Fiiului seu iubituu, ci facundu-lu detorisinlu omenimii, poftesce moartea lui.

Petrunsi J. A.! de dorere adunca, pentru cã ati vatematu pre Ddieu prin peccatele vostre cele multe, prin cari v'ati facutu demni de resbunarea lui, juruiti adi lui Ddieu, cã nu veti mai peccatui, cã veti uri sî despretiuti tote foradelegile, cã de astadi inainte singuru lui veti sierbi, sî numai de elu veti ascultã sî de mandatele lui cele sante. Domne! intorce-ne dela calea reteciriloru nostre, lasa-ne a aflã iertare la tronulu indurariloru tale prin Isusu Cristosu, Domnulu sî Mantuitoriulu nostru. Amin.

## Dominec'a IV. in Paresime.

*Predica.*

(de Iustinu Popfiu.)

Despre tainuirea peccatelor in S. marturisire.

„Are spiretu mutu.“ (Marcu IX. 17.)

S. Evangeli'a de astadi ne nareza J. A.! éراسi despre o noua minune a poterii sî indurarii d. dieesci. Unu omu orecare a adusu la Isusu pro fiulu seu, care avea spiretu mutu, sî ori unde lu apucã pre elu, lu frangea, sî copilulu facea spume, sî crãsnia cu dintii sî se uscã. Ce nefericita erã starea acestui copilu mutu! Dar elu nu erã mutu dela natura, ci diavolulu care intrase in densulu, acel'a lu amutî, acel'a i legã limb'a, ca se nu pota vorbi, sî elu domnituu de diavolulu, nu potea impartasi altor'a lipsele sale sufletesci sî trupesci, nu potea cere sfatu sî ajutoriu in indoiielele sî neccasurile sale, sî peria, sî se vescuia fora sperare, fora mangaiare.

Acestu casu tristu se repetiesce a dese in miediloculu nostru. In animele multoru crestini, se incuiba spiretulu reu, diavolulu, care dupace i duce la pecate, candu venu la s. taina a marturisirii, le lega limb'a, si amutiesce, ca se nu le descopera acele preotului spre iertare si deslegare. Despre acest'a bola sufletesca, adeca *despre tainuirea pecatelor in s. marturisire* voiu se ve cuventu astadi, ca toti acei, cari patimiti de o asemenea bola nefecerita, se cunosceți periclulu, in care ve aflati, si prin marturisire sincera umilita si infranta, facunda in aceste dîle de penitintia, se ve intorceti la Ddieu din tota anim'a si din totu sufletulu vostru. Acel'asi Ddieu prea induratu, se-mi de mie darulu seu cerescu, ca se ve potu luminá cu invetiatura mantuitoria, era voue, ca se me pototi ascultá cu folosu!

Diavolulu, acestu dusmanu cumplitu a totu ce este santu, a totu ce descresce spre marirca lui Ddieu si spre mantuirca omeniloru, cum ne invetia S. Petru apostolulu (I. Petr. V. 8.) ambla neincetatu in giuru, ca unu leu racindu, cercandu pre cine se inghitia. Nepotendu elu stricá in reutatea sa nimica lui Ddieu, navalesce cu tota furi'a asupra omului, care este tipulu si asemenarea lui Ddieu. Vieti'a nostra este o calctoria catra ceriu, patri'a nostra eterna; era diavolulu o lotrulu, care ne sta in cale, cantandu se ne rapesca cea ce avemu mai pretiosu, sufletulu, si asiá se ne desparta de Ddieu, de tient'a si fericirea nostra, si se ne perda pe veci in imperati'a sa intunecosa. Spre a-si ajunge scopulu seu, elu nu se sparia neci de unu miedilocu, nu se ostenesce neci odata, ci lesiuesce neincetatu in urm'a nostra, aruncandu-ne in cale la fiacare pasu cursele sale insielatorie, cursa in mancare si boutura, cursa in lucru si petrecece, cursa in cugete si vorbe.

Dar diavolulu pe lenga tota routatea s'a este fricosu, si asemenea furului de nopte, nu se teme de nimicu mai tare, decâtu de ace'a, cá va fi datu pe facia, cá va fi descoperitu; pentru ace'a nesuinti'a lui, de a tienè pre omulu prinsu in legaturele sale, necairi nu este atátu de incordata, ca in s. taina a marturisirii, sciindu prea bine, cá ran'a, ce o-a infiptu elu prin sagetele ispiteloru sale sufletului, se fia acca câtu de periculosa, se vindeca indata ce o-ai descoperitu preotului ronuitu de basorica, si pecatulu, se fia acel'a câtu de cumplitu, se sterge, se spala, indata ce l'ai desvelitu cu parere de reu in s. marturisire. Elu care ca unu sierpe pandesco neincetatu dupa calcâiulu nostru, indata ce observa, cá peccatosulu voiesce a se despartí de societatea lui plina de osenda, si a se reintorce prin marturisire umilita si infranta la Domnulu Ddieulu seu, si-reculege tote poterile, ca se lu impedece in acestu propusu mantuitoriu, insuflandu-i rosíne si frica, ca se se rosíneze si se se infiore a marturisi inaintea preotului pecatulu, de care nu s'a rosínatu, nu i-a fostu frica, candu l'a facutu, ca se se rosíneze si infiore de lécu, celu ce nu s'a rosínatu, nu s'a infioratu a se raní; ca se retaca, se ascunda inaintea preotului pecatulu, care se va descoperi apoi

înaintea a tota lumea la judeciu, și care ar fi remasu purure ascunsu, deca lar' fi marturisitu la tempulu seu. Că acést'a este întru adevornu maestria vielona a diavolului, ne adevereșce și intemplanca urmatoria. Unui s. fiu alu bisericeii, anume stului episcopu Cirilu i se dede odata, candu siedeau mai multi preoti in biserica, ascultandu marturisirile credintiosiloru, a vedé pre diavolulu, alergandu dela unu preotu la altulu. „*Ce faci tu aici, dusmane alu lui Ddiu și alu omeniloru?*!“ lu întrebă sautulu pre diavolulu. „*Celoru cari voiescu a se marturisi le dau inapoi ce'a ce am fostu luat mai nainte dela densii*“ respunse diavolulu, „*Și ce pote fi acé'a?*!“ întrebă sautulu cu curiositate. Éra diavolulu i respunse cu unu zembetu vielénu: „*Candu i-am dusu pre ei la pecate, atunci le-am rapitu rosinea și fric'a, ca se pecatuesca cu atátu mai liberu; dar acum voiescu a le dá inapoi rosinea și fric'a acést'a, ca se se rosineze și sparie a-si marturisi cu sinceritate pecatele.*“ Întru adevornu acést'a este J. A.! procedur'a vielena a diavolului facia cu omenii neferi-citi, pre cari i-a potutu prinde odata in curs'a sa. Înainte de pecatu, le rapesce rosinea și fric'a éra dupa pecatu le-o da inapoi, ca se nu lu descopera preotului, se se marturisesca strembu, și asiá se pera in pecatele loru.

Despre acést'a maestria insielatoria a diavolului asiá ne scrie S. Ioanu gura de auru: „*Ddiu da omului, candu pecatuesce, sentiulu rosínii, ca se-lu retiena dela pecatu; éra candu marturisesce pecatosulu pecatele sale, i daruesce sperare și incredere de iertare. Dar diavolulu intorce lucrulu; elu intinde omului sperare și incredere de iertare, candu face pecatulu; éra candu lu marturisesce, i influsa sentiulu rosínii, ca se-si retaca pecatulu seu.*“ Éra in altu locu dîce totu acel'asi santu parinte, că diavolulu face cu pecatosulu asiá, cum ar face orecine cu unu ostasiu, luandu-i spad'a din mana, candu ar trebui se se apere in contra dusmanului seu, și imnuniindu-i-o éra, candu ar vre a se ucide pre sine ensusi cu dens'a. Auditi cum ne descrie și S. Augustinu totu acést'a maestria vielena a diavoiului. Lupulu, dîce S. Augustinu, prinde pred'a sa de grunazi, ca se o tiena tare, și se o impedece de a strigá. Astfelu face și diavolulu cu biet'a vitia alui Cristosu; dupa ce o duse in pecatu, i inchide gur'a, i neca graiulu, ca se nu strige, ca se nu-si marturisesca pecatulu și asiá o teresece, cu sine in aduncime.

Oh insielatoria rosîne, oh blastemata tacere pre câti ai aruncatu acum in perire! Ce pote fi mai santu, decátu o taina alui Christosu, isvorulu de daru, in care curge sangele rescumpararii spre mantuirea lumii?! Și ce pecatu pote fi ore mai cumplitu, decátu a profaná, a batjocuri tainele bisericeii lui Cristosu?! Cristosu a asiediatu s. taina a penitintiei spre mantuirea omeniloru, și pecatosii cei mai mari inca se facu partasi iertarii și daruriloru sale ddiesci, deca se pocaescu, deca se marturisescu cu demnitate. „*Marturisirea vindeca, marturisirea îndrepta, marturisirea efeptuesce iertarea pecatelor, tota sperarea pecatosului jace in marturisire.*“ (S. Isidoru.) „*Ca se ti se deschida ceriulu, deschide-ti mai antaiu gur'a ta preotului, singura acést'a e usi'a la paradisu*“ (S. Aug.) Dar acel'a care nu si-deschide gur'a sa, care

si-retace unu pecatu s'eu mai multe in s. marturisire, cu ce dreptu pote asceptá unulu ca acest'a iertarea s' darulu lui Ddieu? „*Vai! mie, pentru cà am tacutu.*“ striga Isaia profetulu (VI. 5.) Vai voue! cari ve marturisiti strembu, retacundu pecatele vostre, cu voi'a de a insiela pre Ddieu, care petrundo cu ochii sei in rarunchii vostri cei mai adunci, cà in locu de a fi deslegati, ve legati s' mai tare cu catusiele diavolului, s' in locu de a ve impacá cu Ddieu, lu vatemati s' mai cumplitu, s' remaneti dusmanii lui, vinovati osendei eterne. Ce ati d'ice J. A.! despre unu morbosu, care in locu de a primí s' a bè medicin'a, ce i se intinde, ar luá s' ar golf unu pocharu de veninu?! Dar domne! ce este marturisirea stremba, deca nu veninu care ucide sufletulu?! „*E reu a pecatui* — d'ice S. Ioanu — *ci totusi aci inca se pote ajutá; dar celu mai reu e a pecatui s' lenga acea a nu vorbí, a amuti, cà-ci aci nu se mai da ajutoriu.*“ S' S. Augustinu d'ice: „*Facundu te vei osendí, celu ce te poteai mantui, marturisindu-te.*“

Unu cetatianu r'omanu, cu numele Cromatiu, patimiá de o bola grea. S. Sevastianu i promise vindecare deplina, dar numai sub conditiunea, deca va sfaramá s' aruncá afara tote statuele de idoli, ce le avea in casa intru unu numeru insemnatu. Cromatiu, dorindu a se vedé vindecatu de dorerile grele, de s' cam fora voia, dar in urma primí totusi sfatulu Stului Sevastianu, s' lasá a se sfaramá doue sute de statue ce le avea in casa s' gradin'a sa. Ci eca bol'a totu nu incetá, ba deveniá inca din ce in ce totu mai grea. Cromatiu chiamá la sine pre S. Sevastianu s' lu infruntá cu cuvinte aspre ca pre unu insielatoriu. Sevastianu inse deduse cu dreptulu din nevindecarea lui Cromatiu, cà *nu a sfaramatu toti idolií*, ci va fi retienutu pre unulu s'eu pre altulu intru ascunsu; d'ise dara morbosului; cà nu pote fi reinsanetosiatu, pana ce nu va nimici s' idolulu acel'a, pre care lu tiene inca in casa sa in ascunsu. S' eta acum marturisi Cromatiu, cà a retienutu intru adeveru unu idolu, pre care lu are moscenire dela parinti, s' care i erá mai placutu dintre toti; ci la mandarea santului lasá 'a se nimici s' acest'a, s' eca se vindecá numai decátu.

Oh peccatosiloru! nu cunosceți intru acést'a tipulu vostru?! Câte peccate ati facutu, totu atátia idoli ati redicatu in animele vostre, s' sufletele vostre ranite prin peccate, patimescu de bola grea, bolaucidatoria. Voiti se fiti sanetosi, atunci sfaramati toti idolií vostri, grabiti la s. marturisire, la preotulu ronduitu de baserica, s' descoperiti inaintea lui ca inaintea locutionatoriului lui Cristosu peccatele, *tote peccatele vostre*; cà-ci deca veti ascunde, deca veti retacé s' macar numai unulu, nu ve veti vindecá neci odata, si veti peri in bol'a voastra ca dusmani ai lui Ddieu, plangundu in osend'a eterna darulu pierdutu!

Dar ce va d'ice, ce va judecá despre mine preotulu, deca va audí, cà am facutu unu pecatu mare ca acest'a?! Asiá pare cà ve andu respundendu-mi.

Ce feliu! Ve temeti a ve descoperi peccatele unui omu peccatosu s' elu

ca voi, sî nu ve tometi de man'a, de pedeps'a lui Ddieu, ce ve va ajungo, deca veti retacé sî macar numai unu pecatu in s. marturisire?! Ve tometi a ve descoperi peccatele unui singuru omu spre iertare, sî nu ve tometi cã prin impetirea sî tacerea vostra ve adunati mania pentru dîu'a infricosiata a judeciului, candu le va descoperi Ddieu inaintea angeriloru sî poporeloru, deca nu ve veti curatî de ele acum in victi'a acést'a prin marturisire sincera sî umilita.

Ce foliu! V'ati ranitu animele de morte, fora a ve fi rosînatu, fora a ve fi infioratu de o fapta cruda ca acést'a; sî acum se ve fia rosîne sî frica, a vindecã ran'a de morte?! V'ati maculatu sufletele, fora a fi rosîtu, sî acum se rosîti a spal'a macul'a?!

I. A.! „*Este rosîne, care aduce pecatu, sî este rosîne, care aduce marire sî daru*“, dîce barbatulu intieleptu in T. V. (Eccl. IV. 23) De doue feliuri esto dara rosînea omului, chiaru ca rosieti'a ceriului, care inca este de doue feliuri. Rosiesce ceriulu de cu sera, sî dupa rosieti'a acést'a urma intunecimea noptii, — rosiesce ceriulu de cu demanetia, in diori, sî dupa rosieti'a acést'a urma lumin'a stralucitoria a dîlei. Astfeliu e rosînea omului, cã-ci „*este rosîne, care duce la pecatu*“, rosîne, dupa care urma intunecimea osendei, sî acést'a e rosînea, care o insuffla omului spiretulu reu, diavolulu, legandu-i cu acést'a buzele sî amutîndu-lu, ca in s. marturisire, inaintea preotului lui Ddieu se-si retaca unele din peccatele sale. „*Sî este rosîne, care aduce marire sî daru*“ rosîne, dupa care ca dupa nesce diori frumoase urma in sufletu lumina stralucitoria, sî acést'a e rosînea ce o sentiesce omulu candu hotaritu de a se impacã cu Domnulu Ddieulu seu, si-recunoscce sî marturisesce peccatele sî nedemnitata inaintea lui. Petrunsa de o asemene rosîne santa cadiu Mari'a Magdalin'a la petiorele lui Isusu, spalandu-le cu lacrimile sale; sî S. Petru dupace se lapeda de trei ori de invetiatoriulu sî Ddieu seu, petrunsu de o asemene rosîne santa, esî afara, sî a plansu cu amar. Petrunsu de o asemene rosîne santa striga S. Bernardu: „*Cum se cutezu a-mi redicã acum ochii la tipulu unui Parinte atãtu de bunu eu fiulu celu atãtu de reu? Mi e rosîne, cã feci lucruri atãtu de nedemne de originea mea, mi e rosîne, cã am degeneratu prin victi'a mea delu unu Parinte atãtu de maritu: Reversati torinti de lacrime ochii mei, rosîne se acopera faci'a mea, scada in dorere victi'a mea sî in gemete anii mei!*“

I. A.! rosînea acést'a o dorescu sî o ceru cu voue; rosînea, care in locu de a tainuî peccatele facute, cade cu frunte umilita inaintea tronului Ddieu, sî reversa in marturisire sincera tainele, foradelegile sale inaintea preotului rouditu in locul lui Ddieu, spre iertare, spre deslegare. Sî deca sunt intre voi crestini nefericiti, cari ascultandu de insiolatiunile diavolului si-au retacutu vre unu pecatu in s. marturisire, eta mi redicu manele sî anim'a la ceriu, rogandu pre Ddieu, se-i cercetoze cu darulu seu, se depar-teze dela densii spiretulu reu, diavolulu, se le santiesca rosînea, se le incurageze fric'a, se le deschida buzele, ca curatîti in acestu s. postu prin mar-



turisiru adevărata sî înfranta, se servesca de astăzi înainte lui Ddieu cu credința, premarindu-lu întru poterea sî bunetatea sa în tote dîlelo vietici. Amin.

## Predice ocașionale.

**Optu predice pentru postul mare despre patimele D. N. I. Cr.**

*Predic'a VI. pentru Dominec'a V. din Paresime.*

**(de Iustinu Popșiu.)**

Judecat'a de morte, — Calea lui Cristosu la Golgota.

„Sî au luat pro Isusu, sî l'au dusu; sî ducundu-sî crucea sa a esîtu la locul, ce se chiama alu capetînei, caro se dice evreesce: Golgota. (Inu XIX. 16. 17.)

Cristosu, pastoriulu bunu, s'a scoboritu I. A.! din ceriu, ca se cerce oile sale pierdute, si aflandu-le, se le iee pre umerii soi, se le duca la Tatalu sî se le unesca cu poterile ceresci. Oile sale pierdute eramu noi, omenii peccatosi. Sî oh în câte locuri ne-a cercatu Cristosu pana la anulu treidiecei sî trei alu vietici sale, câtu a petrecutu pe pamentu. Cercatu-ne-a în esle, între animalele necuventatoric, cercatu-ne-a în Egiptu, în Nazaretu în desertu, apoi a strabatutu tote cetățile, satele, campiele, muntii Iudeei sî a Galileei, ca se ne afle pre noi oile sale retescite. Numai o cale erá inapoi, dar calea cea mai grea, calca sangerosa, ce duce la Golgota; în urma condusu de iubirea sa nemarginita, pasî sî pe calea acést'a, calea mortii sale, care pentru noi devení cale de mantuire sî fericire.

Nepotendu sfatui Pilatu pre poporulu evreescu, do a liberá pre Cristosu, se puse în scaunulu seu judecatorescu, si-spală manelo de sangele nevînovatu, sî rosti asupra lui Cristosu, judecat'a de morte, sî atunci au luat evreii pe Cristosu sî l'au dusu, sî ducundu-sî crucea sa, a esîtu la locul, ce se chiama alu capetîneloru, evreesce: Golgota.

Doze momînte însemnate avemu dara de a considerá adi din patimele lui Cristosu, adeca 1) *judecat'a de morte*; 2) *Calea lui dorerosa la Golgota*. Veniti se lu petrecemu sî noi cu anime triste sî compatimitoric!

### I.

Inca mi trece sî acum pe de naintea ochiloru icon'a acea gelosa, cum stá Cristosu pe treptele casei lui Pilatu, resuflandu greu sî raru, ca celu ce trage a morte, cu fruntea acoperita de picurii de sange, cari curgu ca torinte din capu — sfásiatu de spini, sî cu trupulu plinu de rane usturatoric. Inca audu cuvintele, cari le storsé depe buzele lui Pilatu compatimirea: „*Eca omulu!*“ Inca audu strigarile crudele, cari le storse din anitele evre-

iloru ur'a cumplita : „*Du-lu, restignesce-lu, restignesce-lu pre densulu.*“ Sî acolo sta Pilatu lenga Cristosu, acusi privindu cu mania sî despretiu la poporulu ticulosu, care posteseq mortea acestui nevinovatu ; acusi privindu éراسi la Cristosu sî ispitindu-lu pre densulu cu atentiune sî cu o privire de nimiré sî de îndurare. Sî vedindu Pilatu in Cristosu frumosei'a barbatesca atátu de schimosita prin torturele grele, vedendu blandeti'a sî paciinti'a ceresca pastrata sî in miediloculu atâtoru suferintie, o dorere tainica petrunde anim'a lui, sî sentiementulu lui de dereptate se turbura se revolta de cugetulu, de a sierfi pre acestu nevinovatu urei sî resbunarii evreiloru.

Intre asemenc sentieminte se intorce Pilatu cu facia megnita catra evrei, sî le dîce in batjocura : „*Luati-lu dara sî lu restigniti, cà-ci eu nu astu neci o vina in densulu.*“

Sî eu vedu I. A.! pre scraculu Lazaru, jacundu in rane inaintea usiei avutului imbuibatu, sî canii se indura spre densulu, lingundu-i ranele ; sî vedu pre Jobu, pre Jobu celu dereptu siedendu in gunoiu, cu trupulu acoperitu totu de rane, sî venu amicii lui, sî siedu sî plangu de compatimire siepte dîle cu densulu. Sî acum, candu Fiiulu lui Ddieu sta acoperitu de rane sî de sange chiaru prin fapturele sale, acum candu unu strainu ca Pilatu cere îndurare pentru densulu ; poporulu lui, genulu lui, ca leulu ce mirosi sange, se aprinde sî mai tare, sî cere, sî pretinde, între strigari selbatece mortea lui. „*Noi avemu lege, sî dupa legea nostra trebuie se mora ; cà-ci s'a facutu pre sine Fiiulu lui Ddieu.*“

Audîndu Pilatu cuvintele aceste se infiorà sî mai tare. Domnià adeca la pagani — cari precum sciti se inchinau mai multoru zei, — o superstiti une, cà fiii zeiloru loru ambla a dese in tipu omenescu pe pamentu. Pilatu tremurà cugetandu, cine scie, dar deca nu are de a face neci densulu cu unu omu de rendu, dar deca barbatulu, care i sta nainte, sî a carui morte o pretindu evrei, este unu asemene fiiu de zcu, sî si-va resbunà amaru asupra-i pentru reulu, ce i va face?! Cugetulu acést'a lu aduse pre Pilatu in perplositatea cea mai mare, sî crà pe aci se libereze pre Cristosu. Ci observandu evreii turburarea sî clatinarca lui Pilatu, se folosira in contra-i de miediloculu celu mai de pe urma sî mai potinte, strigandu-i între semne de amenintiare : „*Deca vei liberà pre acést'a, nu esci amiculul imperatului ; cà-ci totu celu ce se face pre sine imperatu, se scola in contra imperatului.*“ Ca sî candu i-aru dîce : Bine, ai potere ol Pilato, ca se-lu liberi pre densulu ; ci se scîi, cà o vei face acést'a spre perirea ta. Trebuie se curga sange, ca se se liniscesca poporulu turburatu, ca se se restituesca onorea imperatului ; scû elu, . . . scû tu !

Pilatu deveni la audiulu acestoru cuvinte amenintiatorie rosii ca sangele. O lupta cumplita se petrecea in anim'a lui. Deca lu voiu eliberà ? atunci me voru perde pre mine ; deca lu voiu judecà la morte ? voiu versà sange nevinovatu ! In urma suindu-se in scaunulu seu judecatorescu, sî aruncandu o priviro desperata peste poporulu adunatu, dîce cu o ironia

amara: „*Eca imperatulu vostru!*“ Dar neci nu trebuia mai multu! Ca olei-ulu, ce se versa pe focu, asiá aprinsera cuvintele aceste ale lui Pilatu furi'a evreiloru, cari intorcundu-si ochii de catra Cristosu, incepura a striga de nou, încâtu resună Ierusalimulu: „*Nu avemu imperatu numai pre Cesarele.*“ Se traesca Cesarele! Pe cruce cu acestu profetu mintiuosul! Morte insiclato-riului! „*Du-lu, restignesce-lu, restignesce-lu pre densulu!*“

Larm'a se fece acum intru adev eru ingrozitoria. Deca tacea unulu, strigau o suta, strigau o miie: „*Restignesce-lu, restignesce-lu pre densulu!*“ In daru cercá Pilatu a-i linisce, cà-ci viersulu lui se perdeá fora folosu ca unu suspinu in viuetulu furtunei.

Pilatu concese in urma voiei poporului. O lasitate [suffletesca acést'a, nedemna intru adev eru de unu judecatoriu. Ci totu odata dupa datin'a, ce domniá la evrei, ca se-si arate nevinovatí'a sa in mortea acestui dereptu, luá apa, sî spalandu-si manele inaintea a totu poporulu dîse: „*Nevinovatu sum de sangele acestui dreptu; voi veti vedé.*“

Ce faci, ce faci o Pilate?! Deca recunosci, cà nu e vinovatu Cristosu, pentru ce lu dai pre densulu sierfa ucidatoriloru sei?! Nu o lingura de apa, dar neci tota ap'a Jordanului nu va fi in stare se spale depe tine pat'a, ce tí o-ai cunoscutu inainte a totu poporulu, sî pentru a carui mantuire aveai tota puterea in mana. Oh Pilate, nu manele, ci anim'a ta este patata; aco'a ar trebui se o spali cu lacrimi amare, cà ai cutezatu a dá mortii pre Dom-nulu vietiei!

Vediut'ati cand'va I. A.! o stenca, ce si-inaltia fruntea cu mundria catra ceriu. Fia, cà o incungiura radicle sorelui blandu, fia, ca urla impre-giuru-i viscolele de icrna, — ea remane neclatita. Astfeliu este omulu, ast-feliu judecatoriu cu consciintia decrepta; elu si-iea de indreptariulu vitiei legea sî adev erulu, sî intempine-lu apoi pericle, amenintielu perderi lumes-ci sî spaimel mortii, séu imbia-i-se fericirea cea mai inalta pe pamentu, elu remane neclatitu; cà-ci scie, cà va aflá respalata indestulitoria in amice-ti'a lui Ddieu, sî in pacea, in liniscea acea interna, in pacea sî liniscea suf-fetului, care lumea neci nu o pote dá, neci nu o pote lua, sî in bucuriele eterne, cari le accepta ca remuneratiunea faptelor sale.

Tu inse oh Pilate! care in lasitatea sufletului teu ti-ai datu consensulu ca se restignesca pre Cristosu, vei portá acum inca aici pe pamentu iadulu in anim'a ta; unu cugetu infioratoriu tí-va turburá somnulu de nopte, sî te va goní pana la morte; cà-ci ai sierfitu sangele nevinovatu! Numele teu judecatoriu slabu sî nedereptu! va remane patatu inaintea a tota pos-teritatea, sî pana in capetulu lumii voru suná in *Credeu* cuvintele: „*Sî s'a restignitu pentru noi sub Pilatu din Pontu!*“

Audiendu poporulu cuvintele lui Pilatu, strigá betu de bucuria, cà si-ajunse in fine scopulu diavolescu: „*Sangele lui asupra nostra sî asupra filorlu nostrii!*“ Sangele lui asupra nostra! Oh nefericitulu poporu! care si-rostes-ce judecat'a cu buzele proprie. In mani'a sa le ascultá Ddieu cererea. San-

gele nevinovatu alu lui Cristosu, se sui la tronulu dereptatii Ddiesci, și strigă rosbunare asupra ucidatoriloru sei. Și acestu poporu, odiniora poporulu alesu alu lui Ddieu, maritu in tempuri de paco, potinto și invingatoriu in lupte, acum de nouesprediece vécuri reteecece in tote partile lumii, fora baserica, fora sierfa, fora tiera, fora imperatu, patatu cu sangele lui Cristosu, ca o viua marturia a dreptatii lui Ddieu. Ori unde vreu se se asiodie sesi cerco tiera, unu cuventu tainicu pare că le striga neincotatu: „*Mergi, mergi!*“ „Ah indurare!“ „*Mergi, mergi!*“ și voru merge, și voru reteece ca straiini pe pamentu pana in capetulu lumii.

Fia! dar respunse Pilatu evroilororu cu facia intristata; și le liberà loru pre Varav'a, care siedea in adunculu prinsorii, asceptandu-si pedeps'a meritata, éra pre Cristosu l'a datu loru ca se-lu restiguesca. Co dorere pentru Fiulu lui Ddieu, a fi mai pucinu pretiuitu, mai pucinu compatimitu, decâtu lotrulu celu mai ticalosu. Ci I. A.! nu e lucrulu acést'a fora insemnata. Au cine se nu veda in Varav'a celu liberatu tipulu omenimii peccatose, care fu mantuita de tote foradelegile, și de tote pedopselo foradelegiloru sale; pana ce Fiulu lui Ddieu, santulu santiloru primesce și suferè in locu-i tota pedeps'a.

Judecat'a de morte e rostita. Ostasii alerga la Cristosu, lu desbraca de vestmentulu rosiiu, și lu imbraca in vestmiutele sale; altii aducu cuiele, fuile, scarle, pantele, și celelalto instruminte necesario la restiguire, și in urma crucea, crucea grea, și o puna pe umerii lui raniti, ca se o porte, so o traga ensusi pe muntele Golgot'a, la loculu tristu, unde erá datina a perde pre cei osenditi la morte.

Și priviti cu câta iubire imbracisia Cristosu crucea sa! Omulu, care se lupta eufundatu in apa cu mortea, nu si-intinde mancle sale cu doru mai ferbinte dupa scandur'a, cu care spera a ajunge la tiermure, decâtu Cristosu dupa acestu lemn, care va se fia lemnulu mantuirii nostre, prin care scapandu de morte, vomu strabate securi la limanulu fericirii eterne.

Pasiesce, pasiesce dar acum oh dulce Isuse! pe calea grea, pe calea dorerosa. Pasiesce acum catra loculu, unde te tramite Parintele teu, unde te trage iubirea ta, unde te chiama suspinele și lacrimelè omenimii peccatose. Despre acést'a cale alui Cristosu la muntele Golgot'a, in partea II.

## II.

Crucea e acum pe umerii lui Cristosu. Asiá sta densulu acolo cu umerii plecati su sarcin'a grea, gat'a spre sierfiro; impregiuru-i multîme de priuvitori, parte cetatiani, parte straini, cari venira in Jerusalimu pe serbatorile Pasceloru, bateudu-si jocu de densulu. „*Toti cari me vedu, me batjocurescu, deschidu gur'a și clatina din capu.*“ (Is. XXI. 8.) Pucinu, și trasur'a pleca. Si eta unii alerga inainte, ca se ajunga mai iute la loculu mortii, și so-si pota cuprinde pusetiune câtu mai buna, de unde se privesca restignirea;

altii remanu, ca se-lu petreca pre Cristosu, sî strabatendu numai decâtu fai m'a osendirii lui la morte, cei cari erau pe a casa, saru la fereste, ispitindu cu ochi curiosi, deca nu lu mai aducu inea. Pre Cristosu, care pasia incetu in micilocu, lu incungiurau ostasi calari sî pedestri, sî servitorii destinati, de a implini restiguirea. Mai napoi veniau carturarii, farizeii sî betramii poporului.

Oh taina maretia ! oh petrecere (petrecania) dorerosa ! Oh dulce Isuse ! câte cali grele sî ostenitoric ai intreprinsu tu in decursu de treidieci sî trei de ani pentru mantuirea noastra ; dar neci un'a atâtu de ostenitoria, ca acést'a din urma, sub o sarcina atâtu de rosînoasa. Trupulu teu e plinu de ranc, spintecatu de scutecele crudele, capulu teu vatamatu sî sfasiatu de spinii ascutiti, faci'a ta deformata de sange sî scupari, petiorcle tale tremurande de suferintiele grele sî lunge.

Astfelu lu terescu pre Isusu de alungulu pe stradele Jerusalimului, pasii lui sunt inceti sî slabi, calea, pe unde trece, preserata cu picurii sangelui seu scumpu, ca sî candu ar teri pe strade e vita acum jungghiata. Ajungu la port'a cetatii, sî lu indrepta pe calea, ce ducea susu la Golgota. Eca ascultatoriulu Isacu, portandu pe umerii sei sarcin'a de lemne in munte pentru ardere, a carui mnelu sierfitu va fi elu ensusi ; eca archiereulu mare, portandu pe umerii sei altariulu, pe care se va aduce ensusi sierfa pentru mantuirea lumii ; eca mnelulu blandu, ce se duce la jungghiare, precum s'a vestitu in legea vechia prin buzêle profetului Isaia : *„Ca o oie s'a dusu la jungghiare, sî ea unu mnelu nevinovatu inaintea celui ce lu tunde pre densulu, asiã nu si-deschide gur'a sa.“* (Is. LIII. 7.)

Ci eea larm'a, strigarile de ingrozire ale poporului ne indrepta privirea de odata la o lature a calii, unde sub unu smochinu uscatu, jace unu trupu mortu de omu. Ah ! e Jud'a, Apostolulu necredintiosu, care vendú pre Ddieulu seu. E infioratoriu a privi la densulu. In grumazii lui e sucita o parte a curelei sale, pana ce cealalta parte spendiura de pe lemnu, aratandu cu ce morte a muritu vendiatoriulu ticalosu. Decandu vendú pre Cristosu, elu nu mai avú odina ; consciinti'a lu mustrá neincetatu cà a vendutu sange nevinovatu ! Alergá ca unu alu doile Cainu pefugatu de pecatulu seu, sî in urma desperatu, se spendiurá cu man'a sa. Greutatea trupului seu rumpendu curéu'a, cadiú la pamentu, preda paseriloru ceriului sî vermiloru pamentului. Lu ajunsu resbunarea lui Ddieu ; vendiatoriulu more de man'a sa inainte de a vedé sangerarea dreptului, pre care l'a vendutu. Ci se ne abatemu I. A. ! privirea dela acestu lucru infioratoriu ; am voitu numai se vilu amintescu prin trécatu, ca se vedeti, ce ingrozitoria e mortea peccatosului sî acum se ne reintorecemu érași la Cristosu.

Crucea apesá atâtu de tare umerii lui, incâtu abiá o mai pote portá. Poterile i slabiau din clipita in clipita, pasii lui devoniau din ce in ce totu mai tremuratori, ostasii lu impingu, lu silesecu. Crudiloru ! pentru ce lu siliti, se merga mai tare, pentru ce lu loviti ? ! Deca nu pote pasî mai iute, noi

suntemu de vina, pentru ce i-amu ingreunatu atâtu pe tare crucea cu peccatele noastre! Ci eta tragundu Cristosu crucea sa in susu la munte, diutr'o data lu intempina pre elu mam'a sa cea dorerosa, cu facia palida, cu ochii plini de lacrimi, cerendu, se o lase la fiulu seu. Ea vediu pe cale picurii de sange, sî in acelu sange vai! cunoscú sangele nevinovatu alu Fiiului seu, sî alergà pintre poporu dupa urm'a lui ca se-lu veda inca odata, ca so-lu stringa inca odatà la pieptulu seu intristatu, sî apoi se mora sî ea cu densulu. Sî acum oh ce privire sfasîatoria de anime, Mari'a strabato prin multime, alerga la fiulu seu, sî imbracîsiandu-lu, striga cu amaru: Oh fiulu meu! fiulu meu: Cristosu raspunde cu unu viersu ca de morte: Oh mam'a mea! mam'a mea! Mai multe nu potu grai, dorerea cumplita neccă cuventulu pe buzele loru. Dar eu pare că audu pre mam'a dorerosă, strigandu mai de parte! Oh fiulu meu, dulcele meu fiu! la privirea ta mi crepa anim'a, sî trebue se picu in dorerea mea. Oh lasa-me se mergu cu tine la Golgot'a, sî se moriu longa crucea ta! Sî pro Cristosu, pare că lu audu suspinandu-i cu megnire: Oh mama, dulcele mea mama! Pontru ce ai venitu inca sî tu, a mari cu presinti'a ta dorerea mea?! Oh acum, numai acum sentiescu, ce grea mi este crucea, candu vedu, cum sangeră anim'a ta pentru suferintiele mele. Ci odinesce-te; acést'a e voi'a Parintelui cerescu, acést'a poftesco peccatulu lui Adam, acést'a poftescu peccatele lumii. Eca a sositu or'a, trebue se mi finesen misiunea, pentru care am scoboritu pe pamentu; departa-te oh mama intristata, sî lasa-me se moriu pentru mantuirea lumii!

Asià pare că i audu cu vorbindu cu dorere, candu cea venu ostasii, sî i despartiescu decatra olalta. Inca o imbracisare trista: Oh fiulu meu! Oh mama mea! sî mam'a intristata e silita a se despartî de fiulu seu, ca se-lu petreca numai din departare pe calea sangerosa. Ci eta candu suiau in susu la munte, de odata se opresce trasur'a, nu pote merge mai departe. Cristosu cadiu la pamentu su sarcin'a doreriloru sale. A moritu! strigau cu spaima cei depe impregiuru-i. Dar apropiandu-se de densulu se convinsora, că nu a moritu, ci numai lesînă. Isusu revenindu-si era in ori, si-tinde manole, pare că voiesce a cere ajutoriu. Ostasii lu scola cu sil'a dela pamentu, sî lu silescu a merge mai departe. Clatinandu-se pasiescu mai nainte, ci in scurtu cado sî a dou'a, cade sî a treia ora su sarcin'a crucii sale. Acum se foco confusiune mare, evreii se temeau, că nu lu voru poté duce pana la Calvaria, ca se-lu restignesca.

Unde sunteti morbosîlroru, pre cari v'a vindecatu?! Unde sunteti orbiloru, surdiloru, schiopiloru, mutîloru, nepotintiosîloru, caroru v'a datu sanetate?! Unde sunteti Apostoliloru iubiti?! Pentru ce nu veniti a-i ajutà sarcin'a grea?! Toti l'au parasitu, toti l'au uitatu. Intru adeveru pote suspinà Cristosu in dorerea sa cu profetulu: „*Asceptai compatimire, dara nimicu, asceptai mangaiatori, sî nu am aflatu.*“ (Ps. LXIX. 21.)

Ci priviti chiaru acum vene colo unu negociatoriu fenicianu, cu numele *Simeonu Cireneu*, sî cunoscundu-lu depe vestminte, că ă

paganu, lu oprescu, și lu silescu, se ajuto lui Cristosu, a duce crucea la munte in susu.

Nu eugetati inse I. A.! că au facutu evreii acést'a din compatimire catra Isusu. Nu compatimirea, ci o crudelitate ascunsa, crudelitata indoita a animeloru loru i induplecă pre densii, a dá crucea, se o porte mai departe Simeonu Cireneu; că-ci se temeau, că Isusu slabitu de atâte suferintie va mori in midieloculu calii, și nu voru avé pre cine se restignesca.

Simeonu Cireneu nu voi la inceputu a luá crucea și a ajutá lui Cristosu. Se nu ne miramu inse de acést'a. Elu veniá ostenitu depe campu de la lucru, crucea erá unu semnu de batjocura și defaima, de care se inforá totu natulu, și apoi o lu erá paganu, și pote că neci nu cunoscea pre Cristosu. In urma totusi vedindu Simeonu Cireneu, că e in daru tota resistinti'a, din sila se plecă și luá crucea; și eca abia ce o primi pe umerii sei, se scutiesce intaritu ca prin o minune, crucea i se pare dulce și usiora, ca și candu o mana nevediuata ar fi luatut tota amaritiunea, tota greutatea ei. Acést'a mana nevediuata a fostu I. A.! man'a lui Ddieu, man'a lui Cristosu, care lumin'a cu darulu seu ceroscu mintea lui Simeonu Cireneu, ca se cunosca in celu ce lu ducu la restignire pre Ddieulu și creatoriulu seu, și in incaldí anim'a, ca se se aprinda spre iubire catra Cristosu, și se sentiesca, că e dulce că o desfatatoriu, a patimí pentru densulu. Și Simeonu Cireneu, care luá numai din sila crucea lui Cristosu pe umerii sei, o porta acum voiosu, și o porta de aci inainte pana la capetulu vietiei sale, că-ci luminatu de darulu lui Ddieu, se lapedá de idolii, caroru se inchiná pana acum, și se fece investielulu lui Cristosu, din preuna cu fiii sei, Rufu și Alesandru.

Isusu pasiá tristu lenga Simeonu, radiem vându-se de densulu și de cruce, că-ci nu lu mai poteau porta petiorele; sudorile curgeau ca apă depe faci'a lui sangerosa; și eca dintr'o casa, ce erá in cale, alerga o muiere pintre poporu; omenii se incerca a o respinge, dar in desiertu, condusa de iubirea și compatimirea sa catra Cristosu, strabate prin multíme, pana ce ajunge la densulu, și cu naram'a, ce o tiene in mana, sterge faci'a lui Cristosu de sange și sudori. Acést'a muiere generosa fu Veronic'a, o cetatiana de frunte din Ierusalimu, și bunetatea ei fu resplatita prin minune că-ci tipulu faciei lui Cristosu, remase tiparitu pe maram'a, cu care l'a stersu. Vedeti, cum resplatesce Cristosu și celu mai micu servitiu, ce i facemu cu anima iubitoria. Oh de aru fi și animele nostre naram'e, in cari se se tiparesca aduncu, nestersu, tipulu santu alu lui Cristosu.

In multímea de poporu, ce lu petrecca pre Cristosu la loculu restignirii sale, erá și unu numeru iasemnatu de muieri pie, compatimitorie, „*cari plangeau și se tanguiau pentru densulu*“ (Luc. XXIV. 27.) Plansetele, tanguirile loru au petrunsu pana la urechiele dulcelui Mantoritoriu, care intorcundu-se catra deusele, și aruncandu-le o privire de multiumita și recunoscintia pentru lacrimelile de dorere, ce i sierfescu, le dîse loru intru unu tonu parintiescu: „*Ficele Ierusalimului! nu me plangeti pre mine, ci ve plangeti*

*pre voi și pre fiii vostri.*“ (Marcu XXIV. 28.) Cum o dulce Isuse! pentru ce le opresci a te plange? Calea e stropita cu sangele teu, trupulu teu slabitu, voscedîtu de patimele multe, și tu opresci pre aceste muieri cuvioso a-si versá lacrimelne pentru tine? Asiá dara tu nu primesci lacrimelne dorose, ce tî le sierfimiu din anime iubitoric?! Plangu angerii in ceriu, și numai noi se nu plangemu, candu vedemu cum ducu la morte pre Domnulu și imperatulu nostru?!

I. A.! Cristosu nu opresce pre muierile aceste cuvioso de a plange; elu pretiuesce multu lacrimile loru versate pentru densulu; voiesce inse a le face se intielega, ca se nu se vaiete asupra lui numai din compatimire omanesca; ca și candu ar dîce: Nu plangeti pentru patimele grele, cari trebuc se le suferu, ci plangeti și plangeti amaru peccatele vostre, peccatele filoru vostri, cari sunt caus'a patimeloru mele. Eu nu trebuia se me scoboru neci odata din ceriu pe pamentu, se imbracu acestu trupu nepotintiosu, se me supunu la atâte necasuri și suferintie, deca nu erau peccatele vostre, peccatele a tota lumca, cari strigau resbunare (isbenda) la ceriu, și pentru cari me silii iubirea mea nefenita a parasí ceriulu, și a me pedepsi pre mine, ca se ve mantuescu pre voi. Aceste le plangeti dara, și pentru aceste se ve vaietati!

Candu vorbiá Cristosu aceste, trasur'a se apropiá totu mai tare de Golgot'a, pana ce ajunse in urma dupa o cale grea și ostenitoria verfulu muntelui, locul de sierfa, unde trebuia se se junghe muelulu nevinovatu, se se restignesca Fiulu lui Ddieu pentru rescumpararea lumii.

I. A.! E cu potintia ore se nu ve misce spre compatimire privirea tipului dorerosu alu lui Cristosu, cum iea crucea grea pe umerii sei raniti; cum o trage intre suspine la munte in susu, preserandu calea cu picurii sangelui seu nevinovatu, cum cade antâia, a doua, a treia ora su sarcin'a cumplita! Cum, deca crati voi de facia la acca intemplare gelosa, la petreceerea lui Cristosu la morte, au nu ar fi grabitu fiacare din voi cu compatimire la densulu, ca se luati depe umerii lui crucea, și se-i ajutati a o duce susu la Golgota?! Dar pentru ce nu voiti a luá și a portá cu paciintia crucea vostra propria, care vi o tramite Cristosu in lumea acést'a, candu ve cereeteza cu bole, cu necasuri, cu seracia, cu neplaceri, cu perderi și greutati in deprinderile vostre?! Au nu auditi sunandu in urechiele vostre viersulu lui chiamatoriu: „*Esemplu am datu voue, cã precum am facutu eu voue, asiá se faceti și voi.*“ (Inu XIII. 15.) „*Celu ce vre dara se vena dupa mine, se se lapede de sine, și se si-tee crucea sa, și se vena dupa mine.*“ (Mat. XVI. 9.) Simeonu Cireneu luá numai silitu de ostasi crucea lui Cristosu, și o portá numai pucinu, și totusi cum lu binecuventá Ddieu și pre elu și pre fiii lui. Sunteti voi crestini? Sunteti voi invetiaceii și urmatorii lui Cristosu? Atunci aducundu-ve a minte de crucea grea, ce o-a portatu densulu pentru voi, primiti voiiosi și portati, cu rebdare ori ce cruce v'ar tramite Ddieu in lumea acést'a, bucurandu-ve, cã v'a aflatu demni a ve face prin cruce amicii sei, partasii patimeloru sale. Calea crucii e calea mantuirii, calea crucii duce la marire



eterna. Domne! dă-ne noue a cunoșce acéști'a santa cale, desemnata prin sangele teu. Tu esci calea, adevérule sî victi'a; cel'a ce ambla cu tine nu rețesece in intunerecu, cel'a ce patimesce sî more cu tine, acela va reinviá din morte spre victi'a de veci. Amin.

## Predic'a VII. pentru Dominec'a Floriloru.

(de Iustinu Popfiu.)

Restignirca, — Cristosu pe cruce.

„Sî deca au venitu la locul, care se chiama alu capetînei, acolo l'au restignitu pre elu.“ (Marcu XXIII. 33.)

Unde suntemu I. A.! Ah ce locu ingrozitoriu e acéști'a! Ori in care parte privimu, nu dâmu de alta, decâtu de capetîne sî ose de omeni! Acéști'a e verfulu muntelui Golgotei unde aveau datina romanii a restingi pre cei osenditi la cruce, sî a-i arde, dupa ce i-au restignitu. De aici capetînele, de aici osele de omeni.

Aici, in verfulu acéștiu munte fu dusu sî Cristosu, a fi pironitu pe cruce in faci'a a tota lumea. Erá in dilele serbatoriloru Pasceloru, candu se aflá in Ierusalimu o multîme nenumerata de poporu din tote partile lumii. Candu va depinde depe cruce Cristosu intre ceriu sî intre pamentu, voru vede suferintiele lui toti, câti au venitu dela resaritu sî dela apusu, dela mediadi sî dela medianopte spre serbatori in Ierusalimu.

Cu mirare muta sî cu dorere santa se pasîmu sî noi astadi I. A.! in verfulu acéștiu munte, a dá Domnului naturci a dá Ddiului nostru care se fece omu pentru noi, sî acum more pentru rescumpararea nostra, — onorea din urma.

Doue lucruri avemu de a le luá astadi in socotintia mai de aproape, sî a nume 1) *restignirea lui Cristosu pe cruce*, 2) *Cristosu pe cruce*. Darulu teu Domne! se fia cu noi!

### I.

Amu vediutu I. A.! pre Mantuitoriulu porîndu din curtea lui Pilatu aposatu de crucea grea catra muntele Golgot'a; l'amu vediutu cadiendu de trei ori su sarcin'a cumplita, pana ce s'a aflatu unu negutiatoriu paganu, Simeonu Cireneu, care i ajutá a duce crucea la locul restignirii sale. In urma aujusera cu densulu in verfulu Golgotei; in verfulu muntelui erá unu locu mai largu, acolo se oprescu. Inainte de tote ieu crucea depe umerii lui Simeonu Cireneu, sî o arunca la pamentu. — unu sunetu nadasîtu trece

de a lungulu peste munte. Sî acum inaltia-te suflète alu mieu! inaltia-te la loculu doreriloru, sî privisce la Cristosulu teu. Acolo sta elu tristu inaintea crucii, ostasii lu ieu in giuru, din multîmea nenumarata de poporu, care esîse din cetate se veda restignirea, se indesa care de care mai aproape, ca se-si pota pasce ochii lacomi cu atâtu mai vertosu pe lucrulu sangerosu, ce se va incepe indata. Sutasiulu demanda ucidatoriloru, se-si implinesca detorini'a, se se apuce de lucru. Sî oh! Cristosu neci acum nu si-perde linisceca ddiesca; tenereti'a, frumuseti'a lui ceresca, ce se potea observá, sî pe lenga tipu-i acoperitu de sange, atrase asupra-i privirea sî compatîmirea multor'a, inca sî dintre dusmanii sei.

Ucidatorii pasiescu inainte, sî dupa datin'a, ce era la romani sî evrei „*i-au datu lui se bea otietu mestecatu cu fere*“ (Mat. XXVII. 34!) ca se ametiesca. Ce ardiatoria potea se fia setea lu Cristosu! Aduceti-ve numai a minte, cà din ser'a trecuta pana acum nu puse, neci unu picuru, de beutura pe buzele sale. Aduceti-ve a minte de dorerile multe, prin cari a trecutu, cari i-au acitatu setea la gradulu celu mai inaltu. Ce lipsa avea bunulu Mantuitoriu de stemperare, sî totusi „*gustandu, nu vre se bea*“ (ib.) cà-ci vinulu tare, ce se intendea celoru osenditi la cruce, avea ceva potere ametîtoria, care le usiorá suferintiele; Cristosu inse, care primi de buná voia, a suferi pentru noi, nu primesce beatur'a, elu voiesce a suferi tote dorerile, cele nespuse ale restignirii cu consiuntia deplina. Invetiati de aici I. A.! a fi statornici pana in capetu in lucrurile vostre, ce le intreprindeti spre mari-roa lui Ddieu sî spre binele deapropelui vostru.

Acum lu apuca ostasii, sî vestmintele lipite de ranele sangerose ale trupului seu le tragu depe densulu fora crutiare, prin ce se spinteca de inovu tote ranele Mantuitoriului, incepundu a sangerá erási, sî casianandu doreri noua, doreri nespuse. In seraci'a cea mai mare veni Cristosu in lume, in lipsa cea mai mare, golu ese afara din lume.

Dupa ce l'au desbracatu de tote vestmintele, facundu-lu de rosîne inaintea unui poporu atâtu de numerosu, lu apuca ostasii, sî . . sî ah! dorerea mi neca cuvintele pe buze. Cum se potu eu rosti tain'a mare, ce abia o-au potutu rosti sî s. evangelisti, insufleti de Spiretulu S. „*sî l'au restignitu pre elu.*“

I. A.! Santii evangelisti scriu mai pe largu patimele D. N. Is. Cr. Asia descriu noptea infioratoria in gradin'a getsemana, unde s'a intristatu pana la morte, versandu sudori de sange in dorerea s'a cumplita, sî in curtea Caiafii, unde fu scupitu, palmitu sî injuratu pana demaneti'a; apoi batjocur'a, ce o-a patitu in curtea lui Irodu, baterea cu scutece, incoronarea cu cunun'a de spini, calea sangerosa din curtea lui Pilatu pana la Golgota. Ci in urma candu se intelnescu toti patru evangelistii cu suflétulu loru in verfulu Golgotei, privindu cum se ucide Fiulu lui Ddieu pentru pccatele lumii, invinsi de aduncimea tainei minunate, ce o vedu, de uimire sî dorere pare cà le cade pen'a din mana, sî pare cà neci nu scriu, ci numai suspina

trei cuvinte: „*l'au restignitu pre elu.*“ Neci a-lu numi nu cuteza. *L'au restignitu pre elu!*“ Pre elu! Dar pre cine?! Dora nu pre Isusu celu induratu, celu iubitu, celu nevinovatu?! Pre elu! Pre cine?! Dora nu pre Fiiulu lui Ddieu, la alu carui léganu s'au scoboritu angerii, ca se-lu premaresca cu cantece de inchinatiune. Pre elu! Pre cine?! Dar ce intrebati! Minunatu este I. A.! numele lui! Neci o carte nu pote, se-lu cuprinda, neci o limba nu pote se-lu rostesca. Imperatulul imperatiloru, celu mai inaltu, celu mai intieleptu, celu mai avutu, celu mai blandu, celu mai induratu, celu mai dereptu, celu mai potinto, care este pretotindene, sî tote implinesce, necuprinsu, neschimbatu, eternu, Domnulu vietiei sî alu mortii, pre elu, pre elu, l'au restiguitu pre elu, sî inca in medilocolu a doi lotri, ca se se implinesca plangerea profetului Isaia, care dice: „*Cu cei foradelege s'a socotitu.*“ (LIII. 12.)

Ci voi I. A.! deca voiti se fiti marturii doreriloru nemarginite, ce le-a suferitu Cristosu la restignirea sa; intipuiti-ve; cã ve aflati in verfulu Golgotei, cã vedeti acolo multîmea nenumerata, cã vedeti culcata crucea la pamentu sî lenga cruce pre Cristosu, cu perulu sî barba smulsa, cu faci'a plina de sudori sî sange; totu trupulu seu pare o rana, o mare rana, din care curge sangele in tote partile. Ah! priviti sî ve inchinati acel'a e Ddieulu vostru! Acum lu ieu ostasii pre Cristosu sî lu culca pe cruce; unulu ingenuchia pe pieptu-i santu, altii i apuca manele, sî le intindu pe cruce, altii aducu cuie lunge, ascutite, sî le punu in manele lui; oh! ce ochiu pote se-i privesca! Nu vi se sfasia animele, candu auditi lovitur'a neindurata. Ostasii redica pironene, sî lovescu cu atãt'a putere in cuie, încãtu i spinteca nervole fragede, sî trecu prin manele sante paua in cruce. Sangele nevinovatu sare catra ceriu, strigandu resbunare. Acum i apuca petiorele, le intindu, le apesa catra cruce, punu cuiele, redica pironene, lovescu, sî eca-i sî petiorele nevinovate spintecate sî batute catra cruce. Oh ore unde este dorere asemene dorerii lui?! Oh Isuse! Tu esci barbatulu doreriloru! (Is. XXXV. 3.)

Ostasii redica acum crucea, ca se o intaresca in pamentu, sî o arunca cu atãta putere in grop'a gatita spre acea, încãtu se cutriera totu trupulu buunului Mantuitoriu; sî acum tragandu-lu sarcin'a trupului seu in giosu, i plesnescu osele, sî mai cã i se spinteca in doue de cuie manele. Oh Domne Isuse Cristose! Te adorãmu sî te marim, cã prin crucea ta ai mantuita lumea pecatosa.

Crucea sta acum redicata in susu. Intre ceriu sî intre pamentu aterna acum Fiiulu lui Ddieu, inelulu de sierfa. „*Precum a inaltiatu Moise sierpele in desertu, asiã trebuie se se inaltie Fiiulu omenescu; ca totu celu ce crede intru elu sã nu pera, ci se aiba vietia eterna.*“ (Inu III. 14. 15.) Pe cruce sta scrisu: „*Isusu Nazarenenulu, imperatulul jidoviloru.*“ Su cruce stau ostasii, cu voia buna, impartindu-se pe vestmintele lui Cristosu. Farizeii, carturarii, sî multîmea de poporu trece injurandu pe sub cruce, sî batendu-si jocu de celu restignitu. „*Cel'a ce strici baseric'a sî*



*pre tine ensuti. De esci Fiulu lui Ddieu, scobori depe cruce.*“ (Mat. XXVII. 40)  
 Altii dăceau : „*Pre altii a mântuitu, éra pre sine nu se pote mantui; de este  
 imperatulu lui Israilu, scobora acum depe cruce, ca se credemu in densulu. Speră  
 in Ddieu, mantuesca-lu acum!*“ (ib. 42. 43.)

## II.

Sante Mântuitoriule! La tine sunt tientiti ochii mei pe altariulu cru-  
 cii. Asceptu cu nerebdare, se ti se deschida buzele, se audu cuvintele tale,  
 cari se arunce pe dusmanii tei pana in aduncimea iadului. Eca Cristosu sî-  
 deschide buzele sante, sî oh pregatesce-te acum suflète alu micu, pregates-  
 ce-te, a audî primele cuvinte, ce le rostosce Cristosu depe cruce, cuvinte nu  
 de ura, nu de resbunare, ci de indurare sî blandeti'a ddiesca : „*Parinte!*  
 striga Cristosu in miediloculu doreriloru mortii, sî in miediloculu injuratu-  
 reloru sî alu batjocureloru dusmaniloru sei, *Parinte! ierta-le loru, că-ci nu  
 sciu ce facu.*“ (Luc, XXIII. 34.) Primele cuvinte dara, cari resuna depe bu-  
 buzele-i morinde, sunt cuvinte de indurare, cuvinte de iertare. Elu Fi-  
 iulu imperatului imperatiloru roga cu buze de morte pre Parintele proa in-  
 bitu, se nu se resbune asupra ucidatoriloru Fiuluiu seu, se se indure, se le  
 ierte. Ei strigau cu pucinu mai nainte in orbi'a suflételoru loru : „*Sangele  
 lui asupra nostra sî asupra filoruu nostri.*“ Sî Isusu le respunde : „*Parinte!*  
*ier ta-le loru!*“ Ei blastema, Cristosu i binecuenta; oi ucidu, Cristosu se ro-  
 ga pentru densii, ca se le de Tatalu daru sî victi'a eterna.

Inainte de ce ar mangaiá pre mam'a sa, înainte de ce s'ar cuprinde  
 cu amicii sei; inainte de ce si-ar comendá suflétulu in manele Parintelui  
 seu, se intorce cu tota grigea, cu tota indurarea sa catra acidatorii sei; pri-  
 mulu seu cuventu, prim'a s'a rogatiune este pentru densii: elu ensusi li es-  
 cusa pecatulu mare : „*că-ci nu sciu ce facu.*“ Oh bunetate nemesurata!  
 invetia-ne sî pre noi indurarea, iertarea acést'a, că precum ierti tu, asiá se  
 iertamu sî noi celoru ce gresiescu, sî se binecuentámu pre cei ce ne blas-  
 tema sî se facemu bine celoru ce ne facu strembatate, ca se fimu sî noi filii  
 Parintelui, care este in ceriuri!

Intre miile de poporu, cari au fostu marturii restignirii lui Cristosu,  
 voru fi fostu de securu sî de aceia, cari l'au cunoscutu mai de aproape, cari  
 au audîtu predicarile lui cele intielepte; cari au vediutu semnele lui minu-  
 nate, sî s'au impartasitu pote chiaru sî ensîsi in darurile binefaceriloru sa-  
 lo; dar dorere! nu se aflá intre densii neei unulu, care se fia cutezatu a-si  
 redicá vicrsulu pentru nevinovat'i'a lui Cristosu; numai unulu se afla, sî oh  
 minune! sî acest'a in numerulu lotriloru, cari erau restigniti dimpreuna  
 cu Cristosu. Elu aude injuraturele sî clevețele redicate in contra lui Cris-  
 tosu, aude pre lotrulu de a steng'a, deslegandu-si sî elu limb'a sî stri-  
 gandu lui Christosu in batjocura : „*Daca esci tu Cristosu, mantuesce-te pre  
 tine sî pre noi.*“ (Luc. XXIII. 39.) aude, sî se turbura in suflétulu seu, sî  
 certandu pre sociulu seu, face marturisirea cea mai frumoasa despre nevinou-

vati'a lui Cristosu: „Nu te temi tu de Dddieu, cã intru aceeași osenda oști; și noi dupa dreptate, cã-ci luãmu cele meritate dupa faptele noastre; ẽra acești'a nu a facutu neci unu reu.“ (ib. 42. 42.) Sî intorcundu-se apoi catra Isusu, lu roga plinu de confidentia: „Amintesceme Domne! candu vei veni intru imperati'a ta!“ (ib.) Ce pote darulu lui Ddieu, deca lu folosesci cu credintia! Lotrulu nu se roga, se lu mantuesca Cristosu de cruce, elu recunosce, cã a meritatu mortea; ba nu cere inca neci se fia primitu in imperati'a lui Isusu, ci numai se-si aduca a minte de densulu intru imperati'a sa. Sî ce i raspunde Isusu? „Adeveru dıcu tie, astadi vei fi cu mine in paradisu.“ (ib. 43.) Oh liberalitate neasemenata alui Ddieu! Lotrulu roga numai pre Cristosu, se-si aduca a minte de densulu, sî Cristosu i asecura, numai decãtu imperati'a sa. Sî ce cugetati, candu va dã lui imperati'a promisã?! „Astadi“ dıce densulu fora neci o amenare, indata dupa morte. Ce fericire a fi cu Cristosu, in paradisu, in loculu pacii sî bucuriei eterne. Asiã resplatesce Ddieu!

Su cruce stã Mari'a, mam'a lui Isusu; Mari'a muierea Cleofei; Mari'a Magdalin'a sî invetiaclelulu iubitulu alu lui Cristosu, Joanu. Cum va fi sangeratu anim'a loru, vedıendu pre Domnulu sî imperatulu loru socotitu cu cei foradelege sî pırobitu! Dar unde sunt buzele, cari se pota rostı dorerea Preacuratei mame?! Cu iubire credintiosa de mama petrecu Mari'a pre Fıiulu seu pana la Golgot'a, sî acolo sta acum dens'a cu anima franta su cruce, ca se nu-lu parascesca pana la resuflarea din urma. Mam'a dorerosa vede pre fıiulu seu dulce in suferintiole nespuse, sî ah! cã nu-i este cu potintia a-i alinã patimele, a-i usiorã elipitele cele din urma. — Ce ingrozitoriu se implinira cuvintele profetice ale betranului Simeonu: „Lancia va petrunde sî ensusi sufletulu teu“ (Luc. II. 35.) Oh care mama a vedıutu vr'odata intr'o stare ca acești'a pre fıiulu seu?!

Cristosu sî-intorse privirea depe cruce catra painentu, sî „vedıendu pre mam'a sa, sî pre invetiaclelulu, pre care iubiã, standu a dısu mamei sale: Muiere eca fıiulu teu. Dupã aceea a dısu invetiaclelului: Eca mam'a ta!“ (Inu XIX. 26. 27.) Ce taina, ce iubire jace in cuvintele acẽste: Eca fıiulu teu! Eca mam'a ta! Ca sî candu ar fi dısu: Oh mama gelos'a mea mama! Eca aci tempulu, candu trebue se me despartiescu de tine, sî se me reintornu la Tatalu, de unde am venitu. Scıtu, cã ar fi mai dulce pentru tine, a perde vietı'a, a morı de dorere aci la petiorele mele, decãtu a te despartı de mine. Cine te va padı, cine te va proptı pre tine de acum inainte in necesurile sî periclele vietici?! Dar intaresce-te, mangaia-te! Nu peste multu ne vomu reımbracısıã in ceriu spre unire eterna. Sî pana atunci eca aci invetiaclelulu acești'a, pre care lu iubescu, pre acești'a tı-lu dau de fıu in loculu mieu, care se-ti fia mangaiare in dorerea cumplita, se-ti fia grigitoriu sî spriginitoriu in lipsela vietiei. Eca fıiulu teu! Țra tu iubitulu mieu invetiaclelu! implescescu cu bucuria dorintı'a ultima a Domnului sî invetiatorıului teu; iubescu pre mam'a mea cu iubire fiesca, ca pre ens'asi mam'a ta, apera-o de pericle, ajuta-o in lipse, porta-i grige in tote impregıurările vietiei; — pana

ce o voiú chiamá sî pre dens'a dupa mine în ceriu. „*Si dintru or'a acea o-a luatu pre dens'a inveti acelulu intru ale sale*“ (Inu XIX. 27.) în cas'a sa, sub padi'a, su grigea sa!

Acést'a e apoi iubire, intru adevèru iubire ddiesca. Eca acolo depinde Cristosu pironitu pe cruce, frumoseți'a angeriloru schimosita, marimca ecriului umilita, maiestatea lui Dddieu degiosita! Sî în mioldiloculu dorçriloru sale nospuse, elu întinde mana de împacare ucidatoriloru sei, deschide port'a raiului lotrului pocaitu, sî mangaiá pre mam'a sa intristata elu, care ar avea cea mai mare lipsa de mangaiare.

Domne Isuse! Nu ne uitá, nu ne uitá neci pre noi. Ierta-ne a cadé la petiorele crucii tale, a sarutá ranele tale. Lega Domne, voi'a nostra de crucea ta, nu ne lasá a ne departá neci odata de lenga tine, sî candu va suná or'a pornirii nostre din lumea acést'a, fâ-ne oh Isuse demni, a audî depe buzele tale cuvintele mangaiatorie îndereptate catra lotrulu depe cruce: „*Astadi cu mine vei fi în paradisu!*“ Amin.

## Istori'a unui cersitoriu.

(din germana de **M. Berend.**)

O sera gerosa sî uda erá,  
Sî ventulu batea forte rece  
Pe-atuncea unu bietu copilasiu sguguliá,  
La capetu d'o punte-acceptandu, cine trece;  
Sî man'a tindiendu-si asiá se rogá:  
O dati-mi unu banu în miseri'a mea!

. . . N'avea nime scire de patri'a lui;  
Sî elu n'avea tata neci mama;  
Ér colu ce nutresce ai cioreloru pui  
Pre elu neci nu lu baga în sema.  
Erá sî micutiú ca se pota lucrá;  
Corsiá deci unu banu în miseri'a sa.

Alu cincclea anu abíá a ajunsu,  
Potea inca fomea se 'nvetie;  
Ma astadi gerulu asiá l'a petrunsu,  
Cátu lacrim'a i sta se inghiacie.  
N'avea ce se'mbrace neci ce incaltíá!  
O dati-i unu banu în miseri'a sa.

Din diorile prime pan' ser'a 'n murgitu  
Din locu elu nu se miscase.  
Sî ploia sî neu'a de l'a lovitu,  
Elu tote de fome uitase,  
Sî numai manuti'a si-tindea sî cerea:  
Oh dati-mi unu banu in miseria mea.

Sî livid'a-i buza abia mai potea,  
Se gangave vorb'a febila.  
Sî bic'ta-i manutia asiá tremurá,  
Intinsa se capete mila! —  
Sermanulu elu totu plangea sî cerea,  
In dardu — unu banu in miseri'a sa.

Colé unulu trece, dar nu cá nu va,  
Se'mparta micuti'a dare;  
Ci n'afle demnu pentnu mau'a sa,  
S'o scota din buzunarie,  
Elu trece sî fluera, fora a dá  
La bietulu unu banu in miseri'a sa.

Mai trece sî altulu imboldoritu,  
N'avea decátu auri si lire;  
Alu treila chiaru maniosu s'a restitu:  
Se ti dau dora spre lingarire?!  
Cei multi cu recela lu priviau for' a dá  
La bietulu unu banu in miseri'a sa.

Lu-afle sî noptea de puncte lipitu;  
Dar nu mai vorbesce neci plange,  
Ci standu acole tremurandu sgugulitu,  
La petr'a ghiaciosá se stringe.  
Pucinu mai ascepta — si-acusi va 'ncetá  
Se speré unu banu in miseri'a sa.

Ma éca aude unu pasu gravitandu;  
S'apropia'nectu pe carare  
Unu mosiu — c'unu cane, ce sare latrandu.  
„O haru tie Domne prea mare!“  
Gandesce: dor' totusi voiú capetá  
Odata unu banu in miseri'a mea!

Unu bietu cersitoriu venia orbecandu,  
Mosneagu cu plete argintie.

Co-asepti fetulu micu ? lu intreba blandu.  
In frigu sî in nopte tardîa ?  
O draga tatuca ! ce-asi sci aseptá ? —  
Sperczu unu banu in miseri'a mea.

— Sî unu cersîtoriu pre altu 'nvitá  
De ospe ; — deci prinda-le bine !  
Betranulu pre pruncu de mana lu luá,  
Si lu duse acasa cu sine.  
„Pe paiete mele sî tu vi 'ncapé,  
Mai am sî unu banu la miscri'a ta.

„Tu n'ai, ca sî mine, pe 'ntregulu pamentu  
Pre nimenc, se te grigesca ;  
Si tu esci sermanu sî ulitu for cuventu. —  
Dar bine ! voi'a keresca  
Ne'mbina ; — deci vina, cà voiu mai avé  
Unu banu la miscri'á ta sî a mea.

„Tu diu'a sî noptea mo vei portá  
Cersîndu de la lume 'ndurare ;  
Sî deca nimicu n'amu potutu aduná,  
Noi doi vomu affá consolare.  
Sî candva la morte, unu banu d'oiu avé  
Eu tîe ti-lu lasu din miseri'a mea ! . . .“

**Elia Traila.**

---

## Literariu.

*Fabulele lui Alesandru Donici in editiune noua.* „Trompet'a Carpatiloru“ din Bucuresti anuncia, cà fii marelui fabulistu sî ilustrului cetatiann alu Romaniei, respasatului *Alesandru Donici*, in dorinti'a loru, de a oferi doue omagiuri, unulu literaturii natiunali, sî altulu memoriei parintelui loru, au pusu la cale a publicá in curendu o noua editiune de luesu a fabuleloru lui.

Asiá „Trompet'a Carpatiloru !“

Ce se mai adaugemu noi catra aceste ? Astadi, candu atentiunea multor'a este asorbita numai de venarea intoreseloru materiali, sî ticitita numai la indestulirea miceloru ambitiuni personali, se ne fia ore permisu a vorbí de interese mari natiunali, a vorbí sî de poesi'a sî literatur'a romana ? ! Eca aci unu ilustru representante alu poesiei sî literaturii nostre, eca aci fabulistulu romanu :



## Alexandru Donici!

Patri'a lui natală este România de peste Milcovu, numită odinioară, Moldova, acela pământu binecuvântat, care ne produse *Costinesci, Vacaresci*. *Donici* alu nostru născutu la 1807, în etate de 12 ani fu trimisu prin parintele seu la Petersburg în Rusi'a la un'a din cele mai renumite școli militare. Escelintele seu progresu în știință atrase asupra-i atențiunca profesorilor, cari i profetau unu venitoriu strălucitu. Talentulu seu poeticu se desvelă încă în fraged'a-i etate. Prim'a temă do poezia cu notiți'a magulitoria: „*Nu este numai productulu unui studiu seriosu, ci alu talentulu evident.*“ Acum pe atunci Alexandrulu nostru iubiă a petrece cu literatur'a; știa de a rostulu poeziele cele mai frumoșe și tragedie întregi. Elu ești din aceea școală ca oficiariu în armat'a rusească, sortea însă l'a trasu depe câmpulu războiului la mes'a mai linișcită a magistraturei civili.

Reîntorcându la sinulu patriei natali, observă, cu dorere că su decursulu potrecerii sale pe pământu străinu, uitase dulcea limbă a națiunii sale, și cu mam'a sa chiaru putea se vorbesca numai prin telcutoriu. Greutatea însă fu învinsă în scurtu; sunetele dulci ale limbei materne începura a renasce în memori'a sa, și peste o lună potu traduce din renumitul poetu ruseșcu, *Pușkin* poem'a *Tigani*, tiparită în București la 1838. De aci înainte elu este alu literaturii naționale. Rămulu seu de predilecțiune cră *fabul'a*. Primele sale încercări aparura în *Doc'i'a literaria*, foia pretioasă, care eșiă în Jasi sub redacțiunea marelui nostru istoricu și publicistu, *Cogălnicenu*; și aceste fuseră de ajunsu, pentru de a-i castigă tinerului autoriu simpatiele publicului romanu. Mai târziu tipari în Jasi două brăsiure; dar cele mai multe din fabulele sale aparura răspândite prin foiele române, întru unu tempu de 20 de ani și mai bine, cetite și admirate pretotinde, unde se afla romani, cari iubescu a sacrifică ceva din orele lor și pentru literatură: Ca fabulistu elu ocupa unu locu ilustru în parnasulu romanu. După neuitatul *Cichindelu*, carele a scrisu primele fabule române, dar în prosă, și-încercara mai multu dintre poetii noștri talentulu în acestu ramu plăcutu și prea folositoriu alu literaturii; *Asachi, Istrate, Ioanide, Panu* și alții ne-au scrisu fabule mai multu seu mai puțin nimerite; dar lui *Donici* i fu reținutu meritulu, de a dá fabulei române adevăratulu seu stilu și caracteru. Fabulele sale devenira o școală de morală, și *Donici* esercoă cu fabulele sale adese mare influență asupra moralității în Români'a. Noi nu le potemu comenda mai bine, decâtu punendu aci în vederea publicului nostru câteva din produpturile talentulu seu eminente.

---

## Infintiarea fabulei.

La Domnitoru in palatu,  
Adeverulu fora veste  
Golu din fire a intratu.  
Domnitorulu s'a miratu,  
Sî 'n trebandulu cine este ;  
Adeverulu i-a respunsu !  
— Cine sunt ? e de ajunsu,  
Cà tî spunu a mea parere,  
Tu, de ticra n'ai dorcre,  
De virtuti nu esti petrunsu ;  
Legile tî sunt calcate ;  
Acei mari te magulescu,  
Sî poporulu jafuiescu ;  
Iudecat'a-i strimbatate . . .  
— Ori cine-i fi, spuni mintiuni ;  
Iudecat'a mea-i dreptate ;  
Ministrii mei sunt pre buni.  
Afară nerosîmate ! —  
Éta cum fu priimitu,  
Sî se facú de ocara  
Adeverulu desgolitu ;  
Elu oftandu esí afara ;  
Dar a lui bunavointia  
Unu altu modu i-a insuflatu,  
Adeverulu in fintia,  
Ér' se 'n torse in palatu,  
Portandu o imbracaminte,  
Ce 'mprumutase la minte,  
Sî intrandu la Domnitoru,  
I vorbî lamuritoru,  
Insc cu alte cuvinte.  
Incâtu Domnulu l'a 'ntielesu,  
Câci de 'ndata a alesu  
Pre cei ce mergu pre câi drepte,  
Redicandui la mari trepte ;  
Ér' pre rei i-a infruntatu,  
Si-a fostu binecuventatu.

\* \* \*

Astfelu vechinea ne-arata,  
Cà fabul'a s'a nascutu ;

Adeverulu alta data  
Golu de totu, a desplacutu;  
Precum a dîsu orecare;  
Că elu este o mancare,  
Ce forte multi o dorescu,  
Dar pucini o mistuiescu.

## Magariulu sî vulpea.

— „Mintosule! pe unde  
Ai mai cutrieratu?“ —  
O vulpe pre magariu vediendu, l'a intrebatu.  
— „Amu fostu la Domnulu Leu, — magariulu i respunde,  
„Sî forte m'am miratu,  
„Cum a slabitu de tare;  
„Betranu nepotintiosu tî pare  
„O fera forte de nimica,  
„Acelu ce candu sbierá,  
„Totu codrulu tremurá;  
„Er eu moriam de frica;  
„Acum inse mai toti de ai nostri copitati,  
„Coltiosi sî cornurati,  
„Cum potu asiá si-resbuna,  
„Cātu costele-i resuna.“  
— „Dar tu, socotescu că nu-i fi indraznitu,  
De leu se te atingi?“ — lui vulpea i-a vorbitu.  
— „Asiá!“ — magariulu dîse, —  
„Ba i-am trentitu sî eu,  
„Maritului de leu,  
„De-a mele căte va copite, de lu-resbise.“

\* \* \*  
Sî sufletele mici asemené urmeza,  
Candu pre acei cadiuti din slava impileza!

## Raculu, brosc'a sî sciuc'a.

Raculu, o brosc'a si-o sciuca  
Intr'o dî s'au apucatu,  
Depe malu in iazu s'aduca  
Unu sacu cu grau incarcatu;  
De elu cu toti se inhama,  
Tragu, intindu, dar bagu de soma,

Că saculu sta neclintitu,  
Că-ci se tragea neunitu,

Raculu inapoi se dă,  
Broșe'a totu in susu saltă;  
Sciuc'a forte se isbiă,  
Și nimicu nu ispraviă.  
Nu știu cine-i vinovatu,  
Juse pe cătu amu aflatu,  
Saculu in iazu nu s'a trasu,  
Ci totu pe locu a remasu.

\* \* \*

Asiă-i și la omenire,  
Candu in obște nu-i uuire;  
Neci o treba nu se face  
Cu dobenda și cu pace.

---

Le comendăm inca odata onoratului publicu cetitoriu, promitiendu, că deca voru aparé nu vomu intardiă a le incunoscintiă pretiulu, și a le sacră o recensiune speciale. Se invetiăm intru unu tipu placutu ca acest'a a cunoșce slăbitiunile, deprinderile ridiculose, abuzurile, viciurile, unii ca se ne ferima éra altii se ne desbracămu de ele, aducundu-ne a minte și re-cunoșcundu, că : „*Mutato nomine, de te fabula narratur!*“

---

*Dictionariu magiaru-romanescu.* Foi'a Asociațiunii nostre transilvane ne aduce scirea interesante, că din *Dictionariulu magiaru-romanescu* compus de D. *Giorgiu Baritiu* s'au tiparitu pana acum 5 cole 8<sup>o</sup> mare, litere garmond. Tiparirea curge. Dictionariulu va face 35—40 cole tiparite, va cuprinde inca și unu adausu de ortografia; *pretiulu lui* pe calea prenumerațiunii 3 fl 20 cr. cari sunt de a se tramite la autoriulu in Brasiovu. Dupa esire se va poté procură numai din librerie cu pretiu mai urcatu. Sperăm, că acést'a opera folositoria va avé mare trecere nu numai la tenerimea prea numerosa romana, care invetia științele in limb'a magiara, a dese fora ca se o precepa de locu, neci numai la acei domni funcționari, caroru nu li este cunoscuta terminologi'a cea noua magiara; ci și la unu umeru prea insemnatu de preoti și învetitori, cari crescundu a casa la caminulu parintiescu, precum și la institutetele mai inalte totu numai cu magiar'a pe buze, ti-vorbescu limb'a materna numai ca in batjocura. Ei nu voru scapá ocașinea, de a-si procură o carte folositoria ca acést'a.

*A propos!* *Colectiunea articliloru politici, sociali, literari etc. ai Dlui Baritiu.* Demnulu barbatu, care incaruți in servitiulu națiunii, și care lucra și astadi cu focu juvenile in campulu literaturéi, se ne ierte a face — cutezăm a dîce in numele publicului o modesta întrebare: *Candu cu-*

*geta a ne fericită pre noi și literatur'a cu o colectiune a eruditōru sei articli politici, istorici, literari etc.* publicati de câte-va decenie incoace prin organele nostre publice, și mai vertosu in *Gazet'a și Foi'a din Brasiovu*?! Acei articli cuprindu rezultatele studioloru sale aduce, discută, lamurescu intrebarile cele mai vitali ale esistintiei nostre politice, sociali etc. Cine nu vede dar, că adunati și publicati intr'o coletiuone bine arangiata nu numai că ar deservi barbatiloru nostri de o lectura prea insructiva, ci le-ar intinde chiaru armele ecle mai necesarie, mai poterice in luptele infocate, ce curgu prin diete, prin marcale, prin conferintie. Se sperămu, că D. Baritiu ne precepe!

---

*Cuventari basericesci.* Rdis. D. canonicu *Michaile Nagy* face cunoscutu prin celelalte foie romane, că de și abiă s'au insinuat la predicile sale atătia prenumeranti, încātu se pota acoperi barem sposesle tipariului; totusi s'a resolutu a edă tomulu primu, sare cu inceputulu lui *Februariu* s'a și pusu sub tipariu. Noi mai adaugemu inca numai atăt'a, că recel'a, indiferentismulu nu a redicatu neci odata neci o literatura la infflorire. Unde stămu noi cu literatur'a nostra basericesca in ascemenare cu alte natiuni?! Agendele multe, nenumerate, éra lucratorii pucini, prea pucini! Și deca i vomu face și pre acostia prin nepartimirea nostra a se plange de tempulu petrecutu in truda și sudori, pentru de a face unu servitiu literaturiei natiunali, — unde vomu ajunge atunci?! Sapienti sat!

---

*Credinti'a.* Acest'a este titlulu unei foie noue basericesci, care va aparé in *Gherl'a* sub redatiunea duoru domni profesori bine pregatiti. A incetatu „*Preotulu*“ in *Iasi*, a caditu „*Eclesi'a*“ in *Bucuresci*, a apusu „*Sionulu romanescu*“ in *Vien'a*; a adormitu dimpreuna cu zelosulu seu redactoriu „*Foi'a administrativa bas.*“ din *Blasiu*; se sperămu, că „*Credinti'a*“ va avé victia indelungata care i o și orămu. Éra noi se lucrămu fratiloru! se lucrămu neincetatu; se facemu, ca fiacare cetate episcopesca romana se fia de astadi inainte pentru literatura ace'a, ce a fostu in trecutu, și ce este și de presinte *Blasiulu*. Se avemu pretotindene *Cleini, Sincal, Maiori, Cipari* și va infflori literatur'a, și se va respandí lumin'a in tote partile spre fericirea natiunii!

---

## Nouetati.

*Miscari pentru autonomia in baseric'a catolica din Ungari'a și Transilvani'a.* On. publicu inca si-va aduce a minte de adres'a ministrului *Eötvös* indreptata inainte cu câteva lue catre *Primatele* din *Pest'a* in privinti'a autonomiei basericeei catolice din *Ungari'a și Transilvani'a*. Urmara dupa acést'a conferintiele episcopiloru catolici adunati in *Pest'a*, la cari partece-

para sî archiercii nostri gr. cat. din cari osî „*elaboratulu*“ cuoscutu acum din foile publice. Acésta elaboratu inse nu multumesce pre catolicii mireni sî pre clerulu inferiore, sî nu fora cuvontu; se vede inse dintr'o scrisore a Primatului tierei, cà neci episcopii, autorii lui nu stau mortîsiu pe lenga densulu, sî acést'a — marturimu — este o mare fericire. Intru ace'a intre-veni adunarea statului catolicu din Transilvani'a in *Alba-Iuli'a*, unde cu do-rere veduramu atingundu-se extremitatile. Despre o parte eppulu *Fogarasy* nu voiá a concede neci acolo, unde potea, despre alta parte éra o partita ultraista din mireni cercá a desbracă pre episcopi de tote drepturilo can-onice. — Noi inca dorimu, sî dorimu cu sete a vedé câtu mai curendu au-tonomi'a bisericeii nostre dedusa in vietia. Scimu, cà sunt in organismulu bisericeii ensusîri, càri provenu dela divinulu ei Fundatoriu, cari prin ur-mare nu se potu schimbá; dar sunt altele multe, cari se potu, sî cari chiaru in interesulu bisericeii trebue se se schimbe, precum schimbanduse impregiu-rarile s'au schimbatu in decursulu seceloru sî ele mai de multe ori. Sustie-nendu drepturile Maiestatii ca *patronu supremu* între marginile cuvenintiose, dorimu se se curme acum odata influinti'a contra-canonica eserccata de gu-vernulu in afacerile bisericescii, sî se treca ace'a la fiii bisericeii, cari erau eschisi pana acum cu totulu, sî astfelu episcopii nostri se se emancipeze de sub jugulu unei poteri, care nu are neci o basa canonica. Membrii guvernulu inca nu sunt episcopi; drepturile eserccate de densii pentru ce se nu pota trece dar la fiii bisericeii. Scimu, cà se voru ivi sî la noi pareri esage-rate dintr'o parte séu dintr' alt'a; rogâmu inso pre fiii bisericeii nostre a nu uitá neci odata, cà biseric'a nostra este asediata pe temeulu Aposto-liloru, sî are *organismu strinsu episcopale*. Asecurandu drepturile canonice ale episcopiloru, *in celelalte dorimu autonomia pe bas'a cea mai larga*.

*Catedra de limb'a sî literatur'a romana in Vien'a.* Junimea romana din Vien'a, precum ne insciintieza „*Foi'a societatii din Bucovin'a*“, a datu consistoriulu universitatii o petitioe suscrisa de 75 de ensi, prin care ceru in-fintiarea unei catedre pentru limb'a sî lit. romana la universitatea de acolo. Lips'a unei asemene catedre érá prea scntfita; redactoriulu acestei foie pe-trecundu acolo ca teologu, inca in 1863 adresá „*Amicului scolei*“ o cores-pundintia, in care între altele rogá pre conducatorii nationali, cari pe acele tempuri se aflau sî ei a dese prin Vien'a a lucrá pentru redicarea acostei catedre. Acea scrisore inse nu fu publicata; se pote cà nu a ajunsu la re-dactiunea foiei amintite. Gratulâmu teneriloru bravi, sî le orâmu resultatu favoritoriu.

*Fundatiune generosa.* Venerandulu Nestoriu alu Diecesei nostre, Rdis. D. *Nicolau Borbola*, prepositu capitulare, care din sum'a adunata cu esem-plara crutiare fece acum sî mai nainte o fundatiune de 3000 fl. v. a. in se-minariulu domesticu oradann, sî de câte-va sute fl. la scol'a de Siavaieu, depuse in 21 jan. a. c. o alta suma de 1000 fl. v. a. la cas'a de pastrare din Oradea-mare spre acelu scopu, ca din interesuriulu acelor'a se se ajute in

semin. dom. unu studinte, sî cu preferinția unu orfanu de preotu cu calculi emininti in portare sî invetiatura. Ddieu se-i resplatesca, sî se-lu tienă inea multi ani, ca se-si pota implinî nobilele intentiuni; că-ci asiá suutemu in-formăti, că acést'a nu e ultim'a sierfa, ce aduce venerandulu Nestoriu pe altariulu basericeii sî a natiunii.

*Alegerea mitropolitului romanu de Blasiu.* Dupa cum ne incunoscintieza „*Federatiunea*“ ministeriulu propuse Maiestatii a se sustiené dereptulu de alegere, sî se spera, că se voru sî face in curendu dispușetiunile necesario pentru alegere. Unii au sî inceputu a candidă inea sî prin foiele publice; éra noi rogămu pre on. nostri confrati a aduce sierfe sî a se rogá lui Ddieu sî mai cu de adinsulu, ca se ne de in aceste tempuri critice unu barbatu cu spiretu firmu, cu zelu apostolicu; că e grea misiunea, ce lu ascepta ca archiereu sî ca romanu!

*Necrologu.* Mortea éra pofți dintre noi câteva sierfe, *Stefanu Bogye* asesoriu la tribunalulu oradanu, — in care noi deplangemu pre conscolariulu nostru, — *Petru Papp Dállyai* canonicu on. sî parocu in Poceiu diec. oradana, sî *Petru Moldovanu* protopresbiteru gr. or. in Halmagiu, nu sunt mai multu. Se le stralucesca lumin'a de veci. Éra pentru cei interesati in-semnămu aci, că parochi'a de *Proceiu* e curentata pe 20 April a. c. stil. nou.

*Necrologu.* „Mai gelimu mortea domnei *Iosef'a Wéghsö*, nascute *Popu Munténu*, preotessa din Oradea-mare, fic'a repausatului preotu din Siavaieu *Luc'a Popu Munténu*, dela care publicaramu acum câte-va predice frumose, sî vomu publicá sî altele; destinsa prin religiositate sî buna sentfire natiunale, care jacundu acum in patulu de morte prenumerá unu esemplariu din „*Amvonulu*“ pentru *biblioteca teologiloru romani din Gher'a*. Fia-i memori'a binecurentata!“

## PREMIU.

Suscrisulu, — precum anunciasem in nrulu 1. — pentru de a sterni intre p. o. membrii ai clerului romanu o emulatiune nobile, cu acést'a venu a escrie *concursu de 4 galbeni pentru cea mai buna predica pe Dominec'a S. Rosalieloru.*

Doritorii de a concurge la acestu premiu, sî credu că voru fi multi, se binevoiesca a-si strapune operatele la suscrisulu pana in 29 febr. st. v, nesmintitu; alaturandu sî o epistola sigilata, care se contiena unu motto sî numele autoriului.

Criticarea se va face prin barbati competinti, cari i va rogá redactiunea anume spre scopulu acest'a. *Redact.*

## Premiul alu doile.

Asemene escriu unu altu concursu totu de 4 galbeni pentru cea mai buna predica la mortu cu iertatiuni.


Predic'a pote tractá despre ori-ce materia acomoda pentru asemene ocaseuni. Doritorii de a concurge la acestu premiu, se aiba bunetate a-si strapune operatele loru la suscrisulu celu multu pana in 31 Martiu st. v. alaturandu sî o epistola sigilata, care se contiena unu motto sî numele. Redact.

---

## Operatele incurse la premiulu primu.

La premiulu primu ne-au sositu pana acum *unspredece* elaborate cu urmatoriele motto : 1) „*Non ego, sed gratia Dei mecum.*“ 2) „*Eu sum alf'a sî omeg'a.*“ etc. 3) „*Mutuo ista fiunt, homines dum docent, discunt.*“ Seneca. 4) „*Santîrea întreita.*“ 5) „*Cu iubire eterna te-am iubit.*“ 6) „*Éra mangaiatoriulu, Spiretulu S. Care lu va tramite Tatalu in numele mieu, acel'a ve va invetiá pre voi tote.*“ 7) *Sator* etc. Éra la celelalte patru nu se afla motto scrisu sî pe faci'a biletului alaturatu. Dupa espirarea terminului se voru dá numai decâtu spre critica.

---

 Pre on. redactiuni, cari din legatur'a colegialitatii ne onora cu tramiterea pretiuiteloru loru foie, le rogamu a ni le adresá in Oradea-mare, unde ni este locuinti'a, si nu la Pest'a. Redact.

---

Proprietariu, redactoru respundatoriu si editorin : **Justinu Popfia.**

S'ajtipariu in Pest'a 1868. prin Alesandru Kocsi (in tipografi'a lui Érkövi, Galgóczii Kocsi.) Piatî'a de pesci Nr. 9.